

افزایش شیوع بیماری کرونا برگزاری کلاس‌های عملی دانشگاه‌ها را با چالش‌های جدی مواجه کرده است

کلاس‌های عملی دانشجویان چگونه برگزار خواهد شد؟

زهرا رضایی
روزنامه‌نگار

روزی از نومی شود. همین چندوقت پیش مسئولان دانشگاه‌های مختلف که به‌خاطر شیوع این ویروس چینی تغییراتی اساسی در شیوه آموزشی داده بودند، برنامه جدیدی را برای گذراندن دروس عملی ارائه دادند تا شاید از این طریق بتوانند در نهایت ترم جاری را تمام کنند. اما گویا کرونا قرار نیست به این زودی دست از سر بخش‌های مختلف دنیا از جمله مراکز آکادمیک بردارد، چرا که با اوج‌گیری دوباره این بیماری عملاً بحث برگزاری کلاس‌های عملی در بسیاری از دانشگاه‌های کشور کنسل شده و مسئولان این حوزه منتظر واکنش‌های بعدی کروناویروس هستند تا بعد از آرام گرفتن این ویروس ناومتری بتوانند سوت پایان این ترم را بزنند. علی‌خاک صمدی، معاون آموزشی وزیر علوم نیز روز گذشته درباره روند برگزاری کلاس‌های عملی و آزمایشگاهی در ترم تابستان گفته بود: «قرار بود برگزاری کلاس‌های عملی و کارگاهی از تابستان سال جاری آغاز شود، ولی با توجه به اوج‌گیری دوباره بیماری کرونا دانشگاه‌ها برگزاری کلاس‌های مذکور را به‌تعمیق انداخته‌اند.

با این حال برگزاری کلاس‌های مذکور به دانشگاه‌ها نیز بستگی دارد، برخی دانشگاه‌ها شرایط را فراهم کرده‌اند تا دانشجویان بتوانند در کلاس‌های درس عملی حضور یابند، «با وجود اینکه به گفته این مقام مسئول دانشگاه‌ها در صورتی که بتوانند شرایط را مهیا کنند، مشکلی بابت برگزاری کلاس‌های عملی ندارند، اما در عمل تحقق این مسأله به‌همین آسانی نیست. به‌عبارت دیگر برای تحقق این مسأله، مولفه‌های مختلفی اعم از دانشجویان غیربومی، بسته بودن خوابگاه‌ها و... دخیل هستند و همین موضوع گره برگزاری این کلاس‌ها را در شرایط فعلی کورتر می‌کند. از سوی دیگر ترم آخری بودن بخشی از دانشجویان هم مشکلات عدیده‌ای را برای دانشگاه‌ها ایجاد کرده است. همین مباحث پنهانی‌ها شد تا در گفت‌وگو با معاونان آموزشی چند دانشگاه بزرگ کشور، آخرین تغییرات و تحولات را در نحوه برگزاری دروس عملی بررسی کنیم و آخرین راهکارهای این دانشگاه‌ها را برای حل مسأله برگزاری کلاس‌های علمی در رشته‌های مختلف جویا شویم.

مدل‌سازی برخی دروس عملی رشته‌های فنی دانشگاه تهران

سیدحسین حسینی، معاون آموزشی دانشگاه تهران درباره نحوه برگزاری کلاس‌های عملی این دانشگاه گفت: «بخشی از کلاس‌ها که امکان برگزاری آنها از طریق فضای مجازی وجود داشته، توسط اساتید در حال برگزاری است، اما بخشی از آنها حتماً باید با حضور دانشجویان دنبال شوند که منتظر فرارسیدن شرایط مناسب هستیم و قطعاً با فاصله بعد از کاهش شدت بیماری اقدام به برگزاری آنها خواهیم کرد.

او با تأکید بر اینکه روند برگزاری کلاس‌های عملی از طریق فضای مجازی بنابر رشته‌ها متفاوت است، تصریح کرد: «در رشته‌های دامپزشکی و کشاورزی حضور دانشجوی بسیار مهم است، اما در برخی رشته‌های فنی چون امکان مدل‌سازی کلاس‌های عملی از طریق فضای مجازی وجود دارد، می‌توان بخش قابل توجهی از کلاس‌ها را از راه بستر اینترنت برگزار کرد.

معاون آموزشی دانشگاه تهران اظهار داشت: «طبیعتاً در شرایط فعلی تأکیدمان این است تا جایی که امکان دارد از ظرفیت فضای مجازی برای پیشبرد کلاس‌های عملی استفاده کنیم و در دوره گذار فعلی دانشگاه‌ها مجبورند حتی کلاس‌های عملی خود را از طریق این بستر برگزار کنند، اما همان‌طور که گفتیم بخشی از کلاس‌ها بدون حضور فیزیکی دانشجویان امکان برگزاری ندارد و ما نیز منتظر آینده هستیم.»

تدوین دروس آزمایشگاهی به‌صورت مجازی توسط اساتید امیرکبیری

سیدمحمدحسین کریمیان، معاون آموزشی دانشگاه امیرکبیر با تأکید بر اینکه قرار بود آزمایشگاه‌های فیزیک ما که بخشی از دروس عملی را شامل می‌شود، از ابتدا تا انتهای مردادماه برگزار شود که این اتفاق رخ نداد، گفت: «در نظر داشتیم این دروس را به‌صورت فشرده برگزار کنیم، حتی دانشجویان نیز به‌صورت هتلی، در خوابگاه اقامت داشته باشند، به این معنی که نهایتاً دو روز در آنجا اسکان داده شوند و بعد از حضور در کلاس آزمایشگاه خوابگاه را ترک کنند، اما در نهایت به‌دلیل اوج‌گیری دوباره کرونا و ایجاد وضعیت هشدار در تهران مجبور به لغو این مسأله شدیم، چرا که عملاً نه‌تنها امکان حضور دانشجویان تهرانی در آزمایشگاه وجود نداشت، بلکه شرایط حضور دانشجویان غیربومی نیز فراهم نبود.»

نیمکت خبر

پذیرش دانشجویان ارشد براساس سوابق تحصیلی خواهد شد؟

علیرضا منادی سفیدان، رئیس کمیسیون آموزش مجلس در گفت‌وگو با خانه‌ملت اظهار کرد: «تصمیم مهمی که در نشست امروز پیشنهاد کردیم مورد استقبال وزیر و اعضای شورای قرار گرفت، ورود مجلس به‌موضوع اصلاح قانون سنجش و پذیرش دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و مراکز آموزش عالی کشور است، «نماینده مردم تبریز، اسکو و آذربایجان در مجلس شورای اسلامی افزود: «ماده ۴ قانون سنجش و پذیرش دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و مراکز آموزش عالی کشور صراحت دارد: «سنجش در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته براساس آزمون متمرکز از دروس تخصصی مقطع کارشناسی و تأثیر معدل داوطلب در رشته‌های مرتبط توسط وزارتین انجام می‌شود که این ماده مورد اصلاح قرار خواهد گرفت.» منادی سفیدان یادآور شد: «بر همین مبنا مقرر شد مجلس و کمیسیون آموزش در جهت اصلاح این ماده قانونی طرح دوفوریتی تدوین تأسیس و پذیرش دانشجویان حفظ از طریق سوابق تحصیلی صورت پذیرد که این پیشنهاد مورد موافقت وزیر علوم و اعضای شورای سنجش و پذیرش قرار گرفت.» وی ادامه داد: «تلاش داریم در همین مدت باقی‌مانده این طرح را تدوین کرده و به‌تصویب مجلس برسانیم تا امسال نیز کنکور ارشد ۹۹ برگزار نشود و پذیرش براساس سوابق تحصیلی داوطلبان صورت گیرد. البته با توجه به شرایط خاص امسال وزیر علوم این مسأله را در ستاد ملی کرونا هم پیگیری می‌کنند تا حداقل کنکور امسال برگزار نشود و به‌موازات این پیگیری‌ها برای امسال، مجلس به‌دنبال تصویب دائمی این قانون است.»

معاون آموزشی دانشگاه امیرکبیر تصریح کرد: «برخی دروس عملی ما نیز مربوط به ترم جاری بوده که باز امکان برگزاری آن را نداشتیم و طبق برنامه‌ریزی‌ها قرار است در شهریورماه ارائه شود. به‌عبارت دیگر کلاس‌های آزمایشگاهی و کارگاهی ما به‌صورت فشرده برگزار خواهد شد و دانشجویان غیربومی به تهران می‌آیند و بعد از شرکت در این کلاس‌ها، دوباره به محل سکونت خود بازمی‌گردند، اما بازمه اگر شرایط بیماری اجازه ندهد دوباره اقدام به لغو این کلاس‌ها خواهیم کرد.»

کریمیان با بیان اینکه تنها در صورت عادی شدن شرایط می‌توانیم برنامه‌مان برای برگزاری کلاس‌های آزمایشگاهی و کارگاهی در شهریور ماه را عملیاتی کنیم، اظهار داشت: «کلاس‌های تربیت بدنی ۱ را از طریق فضای مجازی دنبال کردیم و حتی امروز که اولین تلاش‌مان برای برگزاری حضوری کلاس‌های عملی موفق نبوده است، به آزمایشگاه اعلام کردیم اساتیدی که می‌توانند دروس آزمایشگاهی خود را به‌صورت مجازی تدوین کنند، این کار را اجرا کنند.» او درباره دانشجویانی که در آستانه فارغ‌التحصیلی هستند، گفت: «اگر دانشجویی را داشته باشیم که به‌طور مثال در کنکور ارشد شرکت کند و قبول شود و بالطبع فارغ‌التحصیلی از دانشگاه برای او جزء امور ضروری باشد یا فارغ‌التحصیلی او صرفاً منوط به قبولی در کلاس‌های عملی باشد، شرایطی را فراهم خواهیم کرد که یا کلاس‌های عملی برای او به‌صورت مجازی برگزار شود یا این کلاس‌ها را در دانشگاه دیگری بگذرانند، البته این موارد جزء استثنائات دانشگاه محسوب می‌شود.»

رفع اشکال دروس عملی پس از برگزاری آموزش‌های مجازی دانشگاه یزد

محمدتقی صادقی، معاون آموزشی دانشگاه یزد گفت: «با توجه به شرایط کشور برنامه‌مان این بود که بتوانیم در تابستان اقدام به برگزاری حضوری کلاس‌ها کنیم، اما بعد از اینکه شرایط اجازه چنین کاری را نداد، اولویت‌مان برگزاری کلاس‌ها به‌صورت مجازی شد، اما قاعدتاً در دروس عملی و مهارتی، بستر فضای مجازی محدودیت‌هایی دارد.

با این حال از دانشکده‌ها خواستیم بعد بررسی‌ها از امکانات آفلاین و آنلاین به‌صورت هم‌زمان برای برگزاری کلاس‌های عملی استفاده کنند و دروس عملی و آزمایشگاهی را نیز به‌صورت مجازی ارائه دهند.»

او تصریح کرد: «بعد از رفع مشکلات فعلی در نظر داریم دانشجویانی که مایلند بتوانند از فضای آزمایشگاهی استفاده کنند و مهارت‌هایی را که به‌صورت مجازی به آنها ارائه شده در محیط آزمایشگاه اجرا کنند. همچنین تعداد محدودی از دروس را ناتمام اعلام کردیم تا بعد از ایجاد شرایط مساعد این دروس را در ترم آینده یا بعدتر برگزار کنیم.»

صادقی با تأکید بر اینکه به دانشکده‌ها اعلام کردیم که از فرصت چهارهفته‌ای در مردادماه برای برگزاری دروس عملی در بستر اینترنت استفاده کنند، افزود: «خوشبختانه در حوزه برگزاری امتحانات مرتبط دروس عملی با مشکل کمتری روبه‌رو هستیم، چرا که امتحانات این دروس مربوط به گزارش‌هایی است که دانشجو در خلال برگزاری کلاس به استاد خود ارائه می‌دهد، همچنین بخشی

هم مربوط به امتحان تئوری مرتبط با مباحث آزمایشگاه است که می‌تواند در بستر فضای مجازی برگزار شود. درباره بخش عملی امتحان باید بگوییم که این مسأله به ماهیت آزمایشگاه بستگی دارد و اساتید خودشان پروژه‌هایی را متناسب با رشته‌ها به دانشجویان ارائه می‌دهند که امکان اجرای آنها در منزل وجود داشته باشد.»

امتحانات دروس عملی بسته به ماهیت رشته متفاوت است

او گفت: «برخی اساتید نیز به گزارش‌های دانشجویان در طول روند برگزاری کلاس‌های عملی و امتحان تئوری اکتفا کرده‌اند، با این حال نحوه نمره‌دهی دربارۀ دروس عملی در دانشکده‌ها متفاوت است. به‌طور مثال در دانشکده معماری دانشجویان می‌توانند بسیاری از کارهای عملی خود را انجام دهند و تنها نیاز است بعد از هماهنگی با اساتید، کارهای عملی‌شان را به آنها ارائه دهند، در اصل امتحان دروس عملی بسته به ماهیت رشته متفاوت است.» معاون آموزشی دانشگاه یزد اظهار داشت: «در این شرایط با افزایش اختیار اساتید، دست آنها را باز گذاشته‌ایم تا با توجه به نوع درس عملی بهترین روش را برای ارائه درس و همچنین نمره‌دهی به دانشجویان اجرایی کنند.

هرچند قطعاً حالت ایده‌آل نیست، اما سعی کرده‌ایم تا اثرات جانبی برگزاری غیرحضوری دروس عملی را کاهش دهیم. البته باید به این مسأله اشاره کنیم که عمدتاً دروس عملی ما مربوط به مقطع کارشناسی است و در مقطع تحصیلات تکمیلی دروس عملی ما بیشتر مربوط به بازدیدهای عملی است که سعی شده در این حوزه نیز اساتید خودشان کار را از طریق فیلم و... انجام دهند.»

دانشجویان دروس عملی را در دانشگاه‌های نزدیک محل سکونت می‌گذرانند

صادقی با تأکید بر اینکه وزارت علوم سامانه‌ای راه‌اندازی کرده تا از طریق آن دانشجویان بتوانند درخواست میهمان شدن برای گذراندن دروس عملی در دانشگاه‌های محل سکونت خود را ارائه کنند، افزود: «از دانشگاه‌ها نیز خواسته شده در این حوزه همکاری لازم را داشته باشند، به‌طور مثال اخیراً جلسه معاونان آموزشی دانشگاه‌های منطقه ۶ کشور برگزار شد و جمع‌بندی این جلسه آن بود که دانشگاه‌ها حداکثر همکاری را داشته باشند، هرچند قطعاً این مهم با توجه به تفاوت در سرفصل‌های دروس آزمایشگاهی دانشگاه‌ها و مباحث مالی مشکلاتی را خواهد داشت، اما قطعاً باید در این حوزه همه دانشگاه‌ها به یکدیگر کمک کنند.»

او درباره تغییر در نحوه ارائه دروس عملی اظهار داشت: «اجرای این کار در برخی دروس قابل‌تأمل است، اما نمی‌توان فراموش کرد که در رشته‌هایی مانند مهندسی در نهایت باید شرایط به‌گونه‌ای فراهم شود که دانشجویانی که کارهای عملی دارند در میدان عمل قرار گیرند، هرچند تغییر در نحوه ارائه دروس در رشته‌های مختلف متفاوت است.»

معاون آموزشی دانشگاه یزد ادامه داد: «برنامه‌ریزی ما در دانشگاه برای کل ترم آینده این است که بتوانیم به‌راحتی از فضای مجازی به فضای فیزیکی و برعکس منتقل شویم و به دانشکده‌ها نیز اعلام شده که بتوانند به‌راحتی و در کمترین زمان بین این دو حالت تغییر وضعیت دهند و ساختارهای لازم برای تحقق این مسأله را فراهم کنند. همچنین درباره دروس عملی مطابق وزارت

علوم عمل خواهیم کرد. از سوی دیگر پیگیر هستیم استودیوی ضبط محتوای الکترونیک را آماده کنیم تا از این طریق اساتید از فرصت تابستان استفاده کنند و بتوانند محتوای آفلاین خود را در این استودیو ضبط کنند.»

امکان شبیه‌سازی کارگاه‌های رشته‌های فنی را داریم

داوود رشتچیان، معاون آموزشی دانشگاه صنعتی شریف گفت: «امادگی داریم با فاصله گذاری اجتماعی دروس آزمایشگاهی را که امکان برگزاری آنها از طریق فضای مجازی فراهم نیست، به‌صورت محدود برگزار کنیم و دانشجویان نیز می‌توانند به‌صورت محدود در خوابگاه‌ها حضور پیدا کنند. البته اساتید برخی دروس آزمایشگاهی را به‌صورت غیرحضوری برگزار کرده‌اند. به‌عبارت دیگر اساتید با همکاری مسئولان آزمایشگاه به ضبط فیلم‌های مربوط به دروس آزمایشگاهی خود اقدام و آنها را برای دانشجویان ارسال کرده‌اند.»

او افزود: «امروزه از ایده‌های دانشجویان و اساتید در پیشبرد آموزش‌های مجازی استفاده می‌کنیم و دانشگاه شریف در برگزاری کلاس‌های غیرحضوری و آزمون‌ها عملکرد خوبی داشته، اما قطعاً نگرانی‌های موجود در این حوزه بحق بوده است. با این حال با زیرساخت‌هایی که برای آموزش الکترونیک داشته‌ایم، به‌خوبی توانسته‌ایم در این زمینه و امتحانات را به‌صورت مناسب برگزار کنیم.»

کلاس‌های آزمایشگاهی به‌صورت مجازی پیگیری شد

معاون آموزشی دانشگاه صنعتی شریف با تأکید بر اینکه کلاس‌های آزمایشگاهی به‌صورت مجازی و از طریق ضبط کلاس‌ها و ارسال آنها برای دانشجویان برگزار شده است، افزود: «در موارد محدود اقدام به برگزاری کلاس‌های عملی کرده‌ایم، از سوی دیگر نباید فراموش کرد به‌طور مثال دانشجویی که در رشته مهندسی فارغ‌التحصیل می‌شود باید علاوه بر دانستن علم روز به‌اصطلاح فنی هم باشد و به‌همین دلیل اصرار داریم بخشی از کارگاه‌ها به‌صورت حضوری برگزار شوند.» رشتچیان اظهار داشت: «در خارج از ایران، دانشجویی که وارد دانشگاه می‌شود از دوران دانش‌آموزی با ابزارآلات مختلف آشنا می‌شود، اما متأسفانه در کشورمان چنین وضعیتی وجود ندارد و ما باید این نقص را در دانشگاه پوشش دهیم تا دانشجویان در کارگاه‌ها حضور پیدا کنند و قطعاً این کار را خواهیم کرد، اما طبیعتاً اجرای آن بستگی به شرایط دارد و اگر باز شرایط کرونا به‌روال فعلی باشد، این مسأله به‌تعمیق می‌افتد.» او گفت: «امکان شبیه‌سازی کارگاه‌ها را داریم، اما هدف‌مان این است که بتوانیم کارگاه‌ها را به‌صورت حضوری برگزار کنیم، البته حتماً اولویت ما سلامتی دانشجویان است، به‌همین دلیل تلاش می‌کنیم برخی کلاس‌ها را به‌صورت هیبریدی برگزار کنیم، یعنی استاد و تعدادی از دانشجویان در کلاس حضور داشته باشند و برای مابقی دانشجویان فیلم کلاس ارسال شود. تمام تلاش‌مان این است که از امکانات موجود را به‌صورت بهینه استفاده کنیم و بتوانیم با وجود شرایط فعلی کلاس‌های عملی و کارگاهی خود را برگزار کنیم.»

۲۷ رشته محل جدید در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایجاد می‌شود

شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی در جلسه دویست‌وهفتمین این شورا به دانشگاه‌های علوم پزشکی مجوز ایجاد رشته محل‌ها را در مقاطع مختلف داد. براساس تصمیم شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی مجوز ایجاد رشته‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی در مقطع کارشناسی پیوسته برای پنج دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، البرز، ایلام، زاهدان و قزوین صادر شد. همچنین در ۱۵ دانشگاه علوم پزشکی، تعداد ۲۷ رشته در مقاطع کارشناسی پیوسته، دکتری حرفه‌ای و دکتری تخصصی، دستیاری فوق تخصصی پزشکی ایجاد شد. بیشترین مجوز به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان با پنج مجوز داده شده است. راه‌اندازی رشته‌های آموزش هوشبری، فناوری تصویربرداری پزشکی، مدیریت سلامت، ایمنی و محیط‌زیست در مقاطع کارشناسی ارشد در دانشگاه علوم پزشکی اهواز و رشته‌های آموزش هوشبری، سلامت سالمندی در مقاطع کارشناسی ارشد و آینده‌پژوهی سلامت در مقطع دکتری تخصصی (Ph. D) دانشگاه علوم پزشکی ایران از جمله رشته محل‌های جدید مصوب شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی بوده است.

صدر کارنامه سلامت روان برای نو دانشجویان

منصوره السادات صادقی در سی‌ویکمین گردهمایی روسای مراکز مشاوره دانشگاه‌ها افزود: «برپایه حدود ۸۰ هزار نفر ساعت کارگاه‌های آموزشی افزایش بهداشت روانی اجتماعی در دانشجویان و بیش از ۲۰ هزار نفر ساعت آموزش برای اساتید و کارکنان از دیگر اقدامات این دفتر است.» وی به رویکرد مراکز مشاوره دانشگاه‌ها به ارائه خدمات نوین اشاره کرد و گفت: «در سال گذشته ۹۹ میلیون پیامک اطلاع‌رسانی به دانشجویان ارسال و ۱۰ هزار مشاوره آنلاین و ۶ هزار مشاوره تلفنی و ایمیلی به دانشجویان ارائه شد.» وی، تولید اپلیکیشن‌های موبایلی را اقدامات این دفتر در سال ۹۸ نام برد و یادآور شد: «با رونمایی از اپلیکیشن‌های حال خوب من و صدا ارائه خدمات غیرحضوری به دانشجویان شتاب گرفت.» مدیرکل دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان اظهار داشت: «با توجه به شیوع ویروس کرونا و تأثیرات جسمی و روحی آن و همچنین ضرورت پایش سلامت دانشجویان در ارتباط با این ویروس، در آغاز سال تحصیلی جدید برای همه دانشجویان کارنامه سلامت صادر خواهد شد. با صدور کارنامه سلامت دانشجویان نیازمند دریافت خدمات روانشناسی و مشاوره شناسایی شده و در طول سال تحصیلی به آنان خدمات مشاوره‌ای و بالینی ارائه می‌شود.»